

Analýza potřeby obnovy zdrojů požární vody v I.zónách NP Šumava

Správa NP Šumava od roku 2010 zajišťuje požární ochranu na území NP Šumava, zejména z důvodu vysokého rizika požáru v území ponechaném samovolnému vývoji. Součástí studie vyhodnocující rizika a možnosti požární ochrany území je rovněž návrh na obnovu vodních nádrží, a to zaniklé vodní nádrže Rokytecké (Weitfällerská), Roklanské a Rosenauerovy. Jejich obnově však brání základní ochranné podmínky národního parku, ochranné podmínky zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a ochrana předmětů soustavy Natura 2000. Nicméně Správa po 5 letech fungování projektu vyhodnotila známé požárové epizody na území národního parku, aby tak prověřila potřebnost větších objemů vody v centrálním území národního parku.

Od roku 2007 eviduje celkem 19 epizod s potřebou hašení požárů v terénu národního parku, tj. v území, kde nejsou dostupné jiné zdroje vody než přírodní. Z toho 2 epizody proběhly mimo území národního parku (CHKO Šumava, NP Bavorský les)

datum	místo	lokalita	popis
27.4.2007	Nová Pec	penzion Hubertus	Požár louky (suchá tráva + sukcese)
11.5.2007	Nová Pec	porost 28 C 1	Požár louky pod elektrovodem
29.7.2007	Jelení	cesta Geometrů	Solitera na bezlesí (sukcese na tarasech - bezlesí)

datum	místo	lokalita	popis
16.10.2012	V.Bor	Les	nedohašené ohniště
22.6.2012	Povydří	Les	pálení klestu

datum	místo	lokalita	popis
17.6.2013	V.Lávky	Frauenthál	ohniště
4.8.2013	Polom	Les	úder bleskem
6.8.2013	Č.Hora	NP BW	Mokrůvka, hranice NP BW

datum	místo	lokalita	popis
14.4.2014	Hláska	Prášily	Hláska, louka u cyklostezky
27.5.2014	Čechovo ú.	Hůrka-N.Hůrka	ohniště
14.6.2014	Stožec	Stožecká louka	pád stromu na el. vedení
14.7.2014	Antýgl	Lesy K.Hory	pálení klestu
28.7.2014	Strážný	Louka u H.potoka	strom po úderu blesku
15.9.2014	F.Huť	Korýtko	pálení klestu
8.7.2014	Babylon	Les	strom po úderu blesku

17.9.2015	U Střeleckého	les na hranici	neznámá příčina, možná samovznícení
-----------	---------------	----------------	-------------------------------------

SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

	průseku	odumřelého a mlaziny	
18.9.2015	U Novobřeznické cesty	okraj cesty	neznámá příčina, možná samovznícení
4.10.2015	Zvěřín (Přílba)	živý les	neznámá příčina, možná samovznícení
1.6.2015	Ascherlák	živý les	u silnice, neznámá příčina

Těchto 17 epizod jsme vyhodnotili z hlediska typu managementu prostoru, ve kterém se vyskytla:

Oblast dle managementu a počet zásahů		%		% plochy dle managementu NP	
pálení klestu	3	pálení klestu	17,6		7,3
zásahový les	10	zásahový les	58,8		53,7
bezzásahu	2	bezzásahu	11,8		23
bezlesí	2	bezlesí	11,8		16
	17		100		100

Jak je patrné z výše uvedené tabulky, v území se samovolným vývojem, které představuje 23% rozlohy NP Šumava proběhlo 12% požárových epizod – a to pouze v roce 2015 (extrémní sucho). Na bezlesí, které zaujímá 16% rozlohy NP Šumavy jsme zaznamenali rovněž 12% požárových epizod. Naproti tomu v území managementem udržovaného lesa, který představuje 61% plochy, jsme zaznamenali celkem 76% požárových epizod. V tomto porovnání zřetelně vyčnívá oblast obecních lesů uvnitř národního parku, jejichž rozloha představuje 7,3% jeho rozlohy, na níž proběhlo bezmála 18% požárových epizod. Jde o nestátní území, na němž se pálí klest po těžbě a právě tato ohniště byla zdrojem 3 požárních epizod – tedy více, než se projevilo v extrémně suchém roce v území ponechaném samovolnému vývoji.

Pokud se podíváme na statistiku příčin těchto požárů, pak můžeme toto období hodnotit následovně:

	%	
spadlý drát VN	2	11,8
pálení klestu	3	17,6
blesk	4	23,5
turistika	5	29,4
neznámý	3	17,6

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že nejrizikovějším faktorem vzniku požáru na území NP byla turistika (29%), úder blesku (24%), pálení klestu a možné samovznícení (18%) a spadlé vedení elektrické energie (12%).

Lokality zásahu také můžeme rozdělit podle možnosti přístupu k zásahu:

přístupnost k lokalitám %

po louce	4	23,5
po lesní cestě	2	11,8
po cestě	3	17,6
lesním terénem	8	47,1

Z výše uvedeného je patrné, že necelá polovina míst, kde se zasahovalo, byla umístěna v lesním terénu (3 z toho na pasece po těžbě při pálení klestu, 1 v území se samovolným vývojem, 2 nedohašená ohniště turistů a 2 způsobené bleskem). Ostatní místa zásahů byla velmi dobře přístupná.

Do vzdálenosti 2,5 km jsou pro všechny lokality dostupné zdroje vody na vodotečích (dočasným přehrazením vodoteče nafukovacími vaky). Pouze v případě jedné požárové epizody (Stožecké louky, byla dostupnost existující nádrže do vzdálenosti 1,5 km od zásahu a v případě jedné požární události byla dostupnost potenciální obnovené nádrže do vzdálenosti 1,5 km – shodně jako ke zdroji z vodoteče). Všechny ostatní požárové události byly vzdáleny od nádrží existujících i potenciálních výrazně více jak 2,5 km.

Z hlediska zonace nebyl žádný z požárů lokalizován přímo v I. zóně NP Šumava, jeden případ u turistické cesty Pramenská byl na hranici I. zóny v blízkosti vodního zdroje (vodoteče).

Z výše uvedené analýzy je zřejmé, že:

- Nejvyšší riziko požárů je v místech, kde se při hospodaření v lesích používá pálení klestu a v místech s pohybem turistů. Za rizikový a neovlivnitelný faktor patří úder blesku, kterému lze připisat cca čtvrtinu požárových událostí.
- Území ponechaná samovolnému vývoji byla nejméně exponována požárovými událostmi, ty, které byly zjištěné, vznikly ve stejné době a v situaci s extrémním suchem, jejich příčina není jasná, nelze vyloučit vliv člověka.
- Všechny požárové události se odehrály do 2,5 km od vodního zdroje vhodného pro hašení (na vodoteči) a všechny se staly dále jak 1,5 km od potenciální nebo existující nádrže.
- Nové vodní nádrže tak mohou lokálně přispět ke zvýšení efektivity hašení, jejich existence z hlediska požárů, které byly v posledních 5 letech zaznamenány by ale nebyla rozhodující. Až na případ zahoření u Střeleckého průseku v roce 2015 by tyto zdroje byly vzdáleny více jak 5 km od místa požáru. Zdroje vody po použití leteckého hašení jsou v území dobře dostupné (viz grafická příloha operativního plánu preventivní ochrany).
- Současné vymezení I. zóny je ostrovní a spíše maloplošné (13% území NP Šumava), takže se v tomto území požárové události nevyskytovaly.

K jednotlivým potenciálním i existujícím vodním nádržím v I. zónách:

Na území NP Šumava se nachází přirozené vodní nádrže (ledovcová jezera Laka, Prášilské, Plešné), několik umělých nádrží, z nichž největší a vhodná pro náběr vody pro letecké hašení je lipenská vodní nádrž. Dále je zde řada existujících či zaniklých nádrží, které dříve sloužily jako rezervoár vody pro plavení dříví. V současné době je většina z nich vypuštěná a nefunkční. Obnova mnohých je v kolizi se základními ochrannými podmínkami NP Šumava, na části jsou vyvinuta společenstva chráněná jakou součástí soustavy Natura 2000 (nardeta, rašeliniště apod.). Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že jejich obnova by nepřispěla k zvýšení efektivity hasebních zásahů v území a znamenala by spíše zásadní zásah do přírodního prostředí.

1. Weitfaellerská nádrž– 1.zóna NP

Stručný popis:

Weitfellerská nádrž: vypuštěná retenční nádrž se zachovalou hrází i kamennou výpustí, po které vede zpevněná cesta. Zádržný prostor nádrže není zalesněn. Po pokusu o napuštění v 80. letech 20. století bylo patrné prosakování hráze. Maximální objem cca 14 000 m³. Objekt je dobře přístupný po zpevněné cestě, která však vede území ponechaným samovolnému vývoji, proto zde nelze vyloučit výskyt jednorázově napadených souší. Dlouhodobě se uvažuje o rekultivaci této cesty, neboť byla zbudována v 80. letech 20. Století za využití vápencového štěrku a tak působí jako chemicky a biotopově cizorodý prvek v jinak extrémním kyselém prostředí šumavských rašelinišť. Kulturní památka. Obnova hodnocena jako významně negativní vliv na soustavu Natura 2000. Jádrové území tetřeva hlušce, občasné hnízdiště jeřába popelavého, veřejnosti nepřístupné.

Průtočná hráz, je možno využít pro okamžitou retenci vody k hašení použitím přenosných nafukovacích bariér, není nezbytné trvalé napuštění.

2. Luzenská nádrž– 1.zóna NP

Stručný popis:

Luzenská nádržka – vypuštěná historická nádrž s protrženou sypanou hrází s hrázděnou dřevěnou výpustí. V prostředí prioritních a přírodních biotopů soustavy Natura 2000, pro obnovu není možné vyloučit významně negativní vliv na předměty ochrany soustavy Natura 2000. Jádrové území tetřeva hlušce. Přístupná po částečně zpevněné cestě. Kapacita cca 3 000m³. Součást území ponechávaného samovolnému vývoji. Průtočná hráz, je možno využít pro okamžitou retenci vody k hašení použitím přenosných nafukovacích bariér, není nezbytné trvalé napuštění.

3. Ptačí nádrž– 1.zóna NP

Stručný popis:

Ptačí nádrž – vypuštěná retenční nádrž místo výpust se zachovalou hrází, po které vede lesní zpevněná cesta. Zádržný prostor nádrže je z části zalesněn, zčásti zasahuje do vrchovištního rašeliniště. Jádrové území tetřeva hlušce. Kapacita cca 3 000m³. Součást území ponechávaného samovolnému vývoji. Průtočná hráz, je možno využít pro okamžitou retenci vody k hašení použitím přenosných nafukovacích bariér, není nezbytné trvalé napuštění.

4. Černoohorská nádrž– 1.zóna NP

Stručný popis:

Černoohorská nádržka – vypuštěná historická nádrž, místo výpust nahrazena propustkem, po koruně hráze vede asfaltová lesní cesta, zádržný prostor zčásti zalesněn. Jádrové území tetřeva hlušce. Kapacita cca 3000m³. Součást území ponechávaného samovolnému vývoji. Průtočná hráz, je možno využít pro okamžitou retenci vody k hašení použitím přenosných nafukovacích bariér, není nezbytné trvalé napuštění.

5. Novohuťská nádrž – 1. zóna NP

Stručný popis:

Vypuštěná historická nádrž, v území ponechaném samovolnému vývoji, bez přístupové komunikace, jádrové území tetřeva. Odhadovaná kapacita 2000m³. Nelze nijak využít pro požární účely.

SPRÁVA NÁRODNÍHO PÁRKU ŠUMAVA

Rámcové zhodnocení:

nefunkční nádrže v I.zóně NPŠ	odhad kapacity(m ³)	technický přístup	významnost vlivu Natura 2000	přístup přes I. zónu	vzdálenost od nejbližšího sídla (km)
Weitfällerská	14000	dobrý	-2	ano	4,2
Luzenská	3000	dobrý	-2	ano	7
Ptačí	3000	velmi dobrý	-2	ne	4,3
Černoohorská	3000	velmi dobrý	-2	ne	3,3
Novohuťská	2000	žádný	-2	ano	5

Závěr:

Vzhledem k tomu, že na území Národního parku Šumava je vytvořena síť zdrojů požární vody z vodotečí a jsou k dispozici i zdroje vody pro letecké hašení, vzhledem k tomu, že v I. zónách nedochází zatím k požárovým událostem a také vzhledem k tomu, že I.zóna je fragmentovaná a v zásadě dobře přístupná existující sítí lesních cest, nepovažuje Správa NP za nutné síť vodních zdrojů v I. zóně rozšiřovat, ani zahušťovat síť lesních přístupových cest.

Zejména při vědomí, že každý takový zásah by narazil na omezení plynoucí jak ze základních ochranných podmínek národního parku dle zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, tak i na závazky vyplývající z evropské ochrany soustavy Natura 2000.